

Obsah

Za všech okolností buďte vděční	2
Nechtějme si na to zvyknout.....	3
Dvě výročí	5
Deset oblastí života, které se změnily díky Kalvínovi.....	5
Brtnice aneb jak jsme si spletli faráře s kostelníkem	15
Aktuálně o pronásledování křesťanů	17
Přínos Křesťanského myšlení pro uznání náboženské svobody.....	20
Literární hlídka	24
Z prvního zasedání	24
28. řádného synodu SCEAV.....	24
Aktuality ze světa	25
Aktuality z KS-SCh	27
Wažne do zapamiätania.....	28

Za všech okolností bud'te vděční

„Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře!“ (Žd 13,7)

Věřím, že každý z nás si v vzpomene na někoho, kdo jej vedl ve víře. Někoho, ke komu stále pocituje respekt a úctu. Na mysl mi přichází ne jeden, ale vícero Božích služebníků, kteří mě učili, vedli, ovlivňovali a jsou pro mě vzorem. Každý z nás si teď jistě vybaví ty své učitele víry.

Kdybych měl shrnout jejich učení do jedné věty, nejlépe je vystihuje verš ze Skutků 2,42: *„Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se.“* To znamená: 1. každodenní čtení Božího Slova, 2. pravidelná účast ve společenství věřících, 3. účast na Večeři Páně a zpovědi, 4. praktický modlitební život.

Jedno latinské přísloví říká: „Opakování je matkou moudrosti“. Myslím si, že je důležité občas provést revizi ve svém životě s Bohem. Zjistit, zda výše jmenované čtyři pilíře jsou nenarušené a stabilní. Katastrofou by bylo, kdyby některý z nich chyběl. Použijme analogii s nohama u židle nebo stolu. Kdyby jedna noha u stolu chyběla, jistě bychom na něj nepoložili něco cenného anebo jej nepoužili při hostině. Kdyby chyběly nohy dvě – stůl by byl zcela k ničemu a stal by se nepoužitelným!

Hrozí nám však ještě jedno velké nebezpečí. Zmiňované pilíře by sice měly být v životě křesťana něčím samozřejmým, ale ne něčím automatickým a bezduchým, zákonem a tradicí v negativním slova smyslu. Velice dobře to

vystihl bratr Don Richman, který řekl: „Jako prevence sklouznutí do zákonitvů je důležité také naučit lidi, aby byli závislí na Duchu svatém a nechali se jím vést.“ (IDEA 36/2009)

Duch Svatý je ten, který nás oživuje. On z nás dělá nástroje použitelné pro Boha a užitečné pro lidi. To On v nás může způsobit změnu myšlení a správné uspořádání priorit. Je našim Učitelem, který nám ukazuje na Krista. Pokud se necháme vést Duchem Svatým, jistě z nás bude mít Pán Ježíš Kristus radost.

Zdá se, že čím déle jsme znovuzrozenými Božími dětmi, tím je pro nás obtížnější přebývat v tzv. první lásce k Pánu Ježíši (Zj. 2,4). Často se zamýšlím nad tím, jak dosáhnout toho, aby ve mě byla stále ta první láska. Víím, že právě zde potřebuji pomoc Ducha Svatého. On mne může stimulovat, dávat sílu a energii.

Jedním z tzv. „životabudičů“, které nám Duch Boží podává, je vděčnost. V 1. listu k Tesalonickým se píše: *„Za všech okolností bud'te vděční, neboť toto je Boží vůle v Kristu Ježíši pro vás.“* Není jednoduché být neustále vděčným, je to však nezbytné, pokud chceme růst ve víře. Nedávno jsem se dostal do situace, která byla pro mě nesmírně stresující a nepříjemná. V dané chvíli jsem nepůsobil příliš radostně a klidně. Uvědomil jsem si sice obsah citovaného verše, ale nebyl jsem schopen v době trvání události pocítovat vděčnost. Přesto jsem po relativně krátké době Bohu poděkoval za danou situaci. Jsem vděčný mému Pánu za Ducha Svatého, který „brzdil můj temperament“, protože víím, čeho jsem schopen, když mi tzv. „ujedou nervy“. Je toho nesmírně mnoho, za co můžeme Otci děkovat. Je třeba se na chvíli za-

stavit a nechat působit Ducha Božího, který nám rád připomene, za co máme být vděční.

Mohli bychom rozjímat ještě nad dalšími důležitými vlastnostmi Božího dítěte, jako jsou ku příkladu vytrvalost, poslušnost, věrnost, stálost, nepřizpůsobování se tomuto světu, ale také kreativita, pružnost ...

To vše jsme jistě viděli u těch, kteří nás vedli a kázali nám Slovo Boží.

V této souvislosti je aktuální slovo ze Žalmu 100, 4 (KR): „*Vcházejte do bran jeho s díkyčiněním, a do síní jeho s chválami; oslavujte jej, a dobrořečte jménu jeho.*“

Jaroslav Rusz

Nechtějme si na to zvyknout

Letos ve výboru pro menšiny projednávali mezi jinými věc adopce dětí homosexuálními páry. Většina byla pro, jen někdo namítl, že sněmovna na to není připravena. Zastánci návrhu měli na tuto námitku jednoduchou odpověď: „Když se jim to předloží několikrát, potom si na to zvyknou a návrh projde.“

Když jsem to slyšel, uvědomil jsem si, jak snadno v poslední době si zvykáme na mnohé věci, které před 50 léty byly z velké části tabuizované. Skrze massmédia jsme plánovitě zpracováni a připravováni na bezbožnost Sodomy a Gomory. Jinak se to nedá pojmenovat. Už jsme si zvykli, že televize vysílá programy plné násilí a smilství celý den. Ty programy kdysi byly vysílány výhradně večer po 22.00 hod. Zvykáme si, že páry žijí na hromádce a mají spolu děti. Zvykli jsme si na alkohol u dospívající mládeže. Zvykli jsme si na narko-

tika u mládeže. Zvykli jsme si na mnohé věci, které kdysi byly k nepomyšlení. Zvykli jsme si na to, že kolem vyrůstá bezbožná generace pohanů, kteří k životu nepotřebují církev, o křtu a znalosti Desatera ani nemluví.

V té souvislosti mám misijní zkušenost s prací s dětmi a mládeží, kdy při zmínce o Desateru slyším otázku: „Co je to?“ nebo „K čemu je to?“ Při výkladu jednotlivých přikázání se usmívají a odmítají je s odůvodněním, že „přece mají svůj rozum a nikdo jim nic nebude nařizovat“. A na poselství o Spasiteli světa Ježíši Kristu se dívají jako na něco naprosto nesrozumitelného. Zvykli jsme si na to v tzv. křesťanské Evropě. A stále si zvykáme na další a další věci. Totiž na silnější druh bezbožnosti. Ne protestujeme proti tomu. Možná se už ani nemodlíme za nápravu světa.

Dnes jsou populární ti, kteří se v této souvislosti ohánějí láskou k bližnímu a křesťanským milosrdenstvím. Ti mají podporu nejen ve společnosti, ale také v církvích. Ti, kdo jasně pojmenují věci a hovoří o hříchu, jsou nepopulární, ne naslouchá se jim, a už vůbec se je nepřipouští k rozhodování o věcech veřejných resp. v církvi. V nejlepším případě se na ně nahlíží jako na ty, kteří rozsévají neklid.

Prostě jsme si na všechno zvykli a zvykáme si na to také v církvi tak, jak s tím počítá typ lidí z dotyčného parlamentního výboru. A tento typ lidí převažuje nejen ve světě, ale také v církvích. V této souvislosti si pokládám otázku, jak by dopadli v současné době proroci, o kterých v čteme v 11. kapitole listu Židům a kteří většinou končili mučednickou smrtí. Jak by asi dopadli dnes mezi námi, lidmi 21. století ve vyspělé Evropě, v církvích, které mají obrovské teologické poznání.

Komunisté ty, kteří příliš aktivně bojovali s neřestí své doby, zavírali do psychiatrických léčeben, jinak do blázince. Báli se jich. Dnes se jim jednoduše vyhýbáme případně je označujeme za extremisty. Když před nějakou dobou jistý husitský farář stával před jistou nemocnicí v Brně a protestoval proti potratům četbou biblických žalmů, jeho vlastní církev se od něj distancovala a lidem to velmi vadilo. Nejen těm, kteří nepatřili do církve. V této souvislosti uvedu ještě historku z 90. let, kdy jistá farářka v jistém sboru kázala proti potratům, a místní farář, později vedoucí osobnost v církvi, si jí zavolal „na kobeřeček“ a napomínal ji.

I v kázáních a biblickém zvěstování si dáváme pozor na to, abychom tzv. nenarazili. Volíme uhlazená slova a uhlazený způsob zvěstování. Toužíme po probuzení, ale kulturním a nekonfliktním způsobem. Toužíme, aby se lidé obraceli, ale nechceme je provokovat rozhodnou řečí. Na to jsme si také zvykli. Člověk je skutečně bytost, která si dokáže snadno zvyknout na nejrůznější druh pohodlí, a odmítá se pravdivě podívat na to, kam to vede.

Pán Ježíš nás má zde jako posly Boží pravdy. A ta vždy a v každé době šla proti proudu. My jsme zde soli světa a světlem světa, bez kterého tento svět skončí v temnotách nejen časných, ale i věčných. Má nás zde jako jediné a jiní nejsou. Boží pravdu o záchraně člověka nemohou zvěstovat nevěřící lidé, byť by byli vysoce vzdělaní. Nemohou jí rozumět. To je záležitost Božího Ducha, jehož mají pouze ti, kteří se narodili z Ducha a jsou mu poslušní.

Musí být splněny dvě podmínky. Nestací být narozen z Ducha, ale je třeba být také jemu poslušný. Protože skrze něj Bůh jedná s tímto světem. A my

jsme jeho nástrojem. Boží nástroj se nesmí oddávat tělesnosti, ale svému Spasiteli. Musí chtít a toužit jemu naslouchat a jej poslouchat. Musí chtít sloužit svému Pánu, kterému jde o záchranu světa a který stále burcuje svůj lid k vlastní obnově a k práci na obnově církve i světa.

Tato obnova se děje pouze skrze odmítání zvyknout si na to, co hlásá svět a lidé, kteří se mu přizpůsobují. Zde skutečně platí: „Nepřizpůsobujte se tomuto světu“ a k tomu je zapotřebí dodat, ani jeho služebníkům v těch nejrůznějších podobách.

Nechtějme si zvyknout na to, co hlásá svět a co platí v tomto světě. Je to zápas, který doprovází věřící a církev od jejího začátku a bude trvat až do skonání světa. Odmítejme si zvyknout na to, co nám předkládá tento svět v pozlaceném obalu falešné lásky a falešného milosrdenství, a dosvědčujme v této době v církvi, v rodinách i ve světě jasné poselství, které nyní volá po nápravě. Modleme se za to, abychom měli k tomu sílu a odvahu. Abychom v této době přizpůsobování povstali jako prorok Jonáš a volali k pokání ty, kteří zbloudili a zároveň poukazovali na východisko, které nabízí Boží slovo. A k tomuto úkolu nás povolal náš Pán a Spasitel. Ne, nemusí to skončit katastrofou, jak mnozí hlásají, ovšem pokud Boží služebníci budou věrní svému poslání.

Tadeáš Staniek

Dvě výročí

V letošním roce se slavila dvě jubilea narození dvou významných osobností. První z nich byl Charles Robert Darwin, britský přírodovědec a zakladatel evoluční biologie, který se narodil 12. února 1809. V tomto roce tedy uplynulo 200 let od jeho narození a tato událost byla připomínána a slavena především ve vědeckých kruzích.

Mnozí křesťané na světě si však v tomto roce připomínali ještě jedno významné jubileum.

Dne 10. července 1509 se narodil Jan Kalvín, švýcarský teolog francouzského původu, významný představitel křesťanské reformace 16. století a zakladatel kalvinizmu. V tomto roce bylo v mnoha zemích světa slaveno 500. výročí jeho narození.

V tomto čísle Idey jsou u této příležitosti zveřejněny dva rozsáhlejší články. První z nich je analýzou toho, jakým způsobem Kalvínovy myšlenky a reformy ovlivnily evropskou a později i americkou společnost a kulturu. Je zde v přehledu uvedeno deset oblastí v životě společnosti, které beze sporu byly tímto významným člověkem dlouhodobě ovlivněny.

Druhý článek je věnován problému vztahu vědy a víry v Boha. Darwinova evoluční teorie se totiž postupem času stála základním pilířem ateistického pohledu na svět. V přiloženém článku jsou jednak v přehledu vyjmenováni věřící vědci z minulosti spolu s jejich příspěvky k vědě a objevům prospěšným lidstvu, dále jsou uvedeny jejich významné výroky a také jsou zde některé aktuální informace o vztahu některých věřících vědců k Darwinově teorii v současné době.

Deset oblastí života, které se změnily díky Kalvínovi ¹

Samotné jméno reformátora Jana Kalvína vzbuzuje často kontroverze. Stěží lze však popřít jeho hluboký vliv na tehdejší společnost a téměř všechny oblasti společenského života. I jeho odpůrci musí uznat, že byl člověkem, který

přinesl změnu, jež hluboce ovlivnila celou západní civilizaci a kulturu. V přehledu je uvedeno deset oblastí života, které Kalvín svou teologií a činností hluboce ovlivnil.

1. Vzdělání: Akademie

Kalvín se rozešel se středověkým systémem vzdělávání, které bylo určeno především aristokratické elitě. Jeho Akademie, kterou založil v roce 1559, byla prvním pokusem o širší vzdělání v Ženevě. Akademie se nacházela v sousedství Katedrály sv. Petra a poskytovala dva stupně vzdělávacích programů – jeden zaměřený na veřejné vzdělávání ženevské mládeže a druhý – seminář, kde se vzdělávali pastoři. Kalvín shromáždil finanční prostředky a mnoho utečenců podpořilo tento projekt. Veřejná škola měla sedm ročníků a v prvním z nich bylo zapsáno 280 studentů. Počet studentů v semináři vzrostl na 162 během prvních tří let.

---

¹ Podle série článků „Celebrating Calvin“ od Dr. Davida Halla, které byly zveřejněny v Modern Reformation v roce 2009, přeložil a zpracoval Štěpán Rucki.

Po Kalvínově smrti v roce 1564 studovalo na veřejné škole (univerzitě) 1200 studentů a v semináři 300 studentů. Jen málo evropských vzdělávacích institucí zaznamenalo tak rychlý početní růst.

Kalvínova Akademie se postupně stala standardem ve vzdělání ve všech nosných oborech – jako práva a později i medicína. Vzdělání přispívalo ke kulturnímu a politickému pokroku a Akademie svým vlivem zajistila, že Kalvínovy reformy měly dlouhodobý dopad na tehdejší společnost.

2. Péče o chudé: Francouzská burza

Většina lidí nespojuje Kalvína se sympatiemi k chudým a nuzným lidem. Avšak pouze zběžný pohled na jeho péči o sirotky, chudé a utečence poskytuje trvalé zásady pro společenskou pomoc skutečně potřebným. Hlavní Kalvínovou myšlenkou bylo, že církev má vyjadřovat svůj soucit skrze ordinované diákonky jako prototyp dobročinného spolku.

Francouzská burza (ve smyslu fundace, „pytlík s penězi“) se stala pilířem systému sociálního zabezpečení v Ženevě. Tato instituce měla přibližně stejně velký vliv v tehdejší Evropě jako jeho teologie.

Činnost burzy byla různorodá – její zmocněnci (diákonky) zajišťovali bydlení sirotkům, přestárlým a ostatním, kteří byli postiženi. Starali se také o nemocné. Tato církevní instituce byla předchůdcem různých dobrovolnických spolků, které vznikly v devatenáctém a dvacátém století na Západě. Kalvínův zájem o činnost diakonátu byl tak značný, že odkázal část svého rodinného dědictví Škole pro chlapce a chudým cizincům. Chtěl tak podpořit především utečence, kteří v Ženevě hledali útočiště před pronásledováním ve

Francii. Odhaduje se, že během jednoho desetiletí (1550-1560) Ženevou prošlo asi 60.000 utečenců, kteří vytvářeli značné sociální napětí.

K hlavním zásadám Kalvínovy sociální reformy patřilo: podporovat pouze skutečně potřebné, pomoc byla spojena s morálními požadavky, pomoc vycházela ze soukromé nebo náboženské dobročinnosti, nikoliv státní velkorysosti, pomoc byla dočasná a byla spojena s teologickým pozadím.

3. Etika a interpretace morálního zákona (Desatera)

Kalvínova interpretace Desatera jako etického základu měla velký vliv na formování charakterů mnoha generací. Kalvín vnímal Boží zákon pozitivně a poukazoval na jeho potřebu, aby lidstvo nepropadlo aroganci, ambici a slepé sebelásce. Takovéto pozitivní vnímání Božího zákona se stalo charakteristickým příspěvkem kalvinizmu do oblasti etiky.

Zákon rovněž ukazuje lidem, jak jsou nehodní a vede je k nedůvěře v lidské schopnosti. Ukazuje, že lidé jsou zcela závislí na Božím zjevení.

Každé přikázání vyžadovalo svůj protiklad. Pokud někdo nemá krást, pak také má chránit vlastnictví své a svého bližního. Pokud někdo nemá lhát, pak má mluvit pravdu a pokud někdo nemá cizoložit, pak má také podporovat manželskou věrnost. Tato široká aplikace morálního práva vytvořila základ pro etickou teorii, která se během času rozšířila na Západě.

Kalvín věřil, že zákon má mnoho praktických funkcí – přesvědčuje jako zrcadlo, omezuje jako uzda a osvěcuje nebo burcuje nás k poslušnosti. Jinou důležitou funkcí zákona je vést věřícího a připomínat mu Boží normy.

Kalvinisté nebyli zákoničtí (nebyli zákoníky), avšak byli obdivovateli dokonalosti a moudrosti Božího zákona, kterému důvěřovali více než sobě. Kalvínovi následovníci nízce hodnotili své vlastní schopnosti a velmi si vážili Božího zjeveného zákona a tím se stali tvůrci a lidmi podporujícími vznik konstituce a zákonného systému jako pozitivních institucí.

4. Svoboda církve: společenství pastorů

Kalvín se hodně zasadil o osvobození církve od zásahů světské moci. Dva roky po svém příchodu do Ženevy byl Kalvín odtud vykázán. Důvodem byl zápas, ve kterém církve a její pastoři usilovali o to, aby mohli jednat podle svého svědomí, a nikoliv podle nařízení a zásahu světské vrchnosti. V roce 1538 Kalvín a William Farel odmítli vysluhovat oltářní svatost znesvářeným občanům. V důsledku toho byli za neposlušnost městskou radou vykázáni.

O tři roky později byl Kalvín pozván k tomu, aby se do Ženevy vrátil. Po svém návratu neusiloval o získání větší kontroly nad církví a vedením města, ale naopak prosadil reformu církevního vedení. Neefektivní centralizované struktury byly nahrazeny kolegiálním řídicím orgánem složeným z pastorů a starších z této oblasti. Trval také na tom, aby církve byla svobodná od politických zásahů v oblasti soudní pravomoci. Takové oddělení bylo přímo vyžadováno církevními výnosy. Ve výnosech bylo určeno, jakým způsobem církve bude dohlížet nad etikou a učením svých pastorů bez překážek ze strany světských úřadů. Církve svobodná od vnější, hierarchické a státní kontroly je radikální a důležitý přínos Kalvína pro moderní civilizaci.

5. Kolegiální vláda: senát

Kalvín zastával názor, že vláda nemůže a nesmí být schopna dělat cokoliv; její úkoly a prostor působení musí být omezené. Při obhajobě tohoto názoru Kalvín často argumentoval některými pasážemi ze Starého zákona, např. 1. Samuelova 8, která pojednává o ustanovení prvního izraelského krále – Saula. Na tomto příkladu ukazoval, jaká jsou nebezpečí monarchie (např. že král bere syny lidí pro své vlastní cíle), a poukazyval na nutnost omezení vlády a také na místo Boží svrchovanosti nad lidskou vládou. Kalvín kázal, že omezení vlády spočívají v tom, že má působit pro obecné blaho a dále vést lidi k poctivosti a spravedlnosti a nikoliv se „nafukovat“ svou vlastní důležitostí. Má si také uvědomovat, že je podřízena Bohu.

Další pasáž z Písma, kterou Kalvín používal, byla Jetrova rada Mojžíše o ustanovení správců a náčelníků, kteří měli Mojžíšovi pomoci v rozsuzování izraelského národa (Ex 18 a Dt 1,13-16). Kalvín zdůrazňoval, že tito muži nebyli jen ustanoveni Mojžíšem, ale také vybráni lidmi podle určitých kritérií (viz Dt 1,13 B21). Kalvín vnímal text z Exodus 18 jako příklad zastupitelské formy vlády. Podle tohoto modelu byla také vytvořena v Ženevě Rada pětadvaceti, tak zvaný Senát. Toto pojetí vlády, která je omezená ve svém působení a odpovědná před Bohem, značně ovlivnilo v pozdějších letech i formování americké státnosti a formy vládnutí.

6. Decentralizovaná politika: Republika

Jednou z procedurálních bezpečnostních záruk městské reformy v roce 1543 bylo opatření, aby různé odbory místní vlády (rady) nemohly jednat jed-

nostranně. Tímto opatřením musely být nové zákony před schválením doporučeny alespoň dvěma radami. Tento mechanismus, který bránil slučování veškeré vládní moci do jednoho subjektu (rady), byl předchůdcem principu dělby moci, jak to o dvě století později formuloval Montesquieu². Hlavním odůvodněním pro dělbu vládní moci byl princip vycházející z Písma, že i ten nejlepší vůdce může uvažovat sobecky a být zaslepen a proto potřebuje nástroj k vzájemné korekci a vedení k odpovědnosti.

Tento způsob myšlení, začleněný již v roce 1541 do sféry církevního vedení, byl později přenesen i do oblasti občanského života a politiky. Výsledkem byla mnohem více otevřená a stabilní společnost. Byly zavedeny volby a různé úrovně rady byly voleny občany. Takto vznikly základní prvky republikového systému, ke kterému patřily systém kontroly a rovnováhy, dělba moci, volby místními občany a také časný odvolací orgán (soud), který byl vytvořen ke konci 40. let 16. století. Politický úřad v Ženevě nebyl spojen s výdělečnou činností a vláda měla přímý a jednoduchý charakter. Ženeva se tak stala hlavním laboratořím pro realizaci Kalvínových republikánských idejí.

Věci, které dnes považujeme za samozřejmost, jako svoboda projevu, shromažďování a vyjádření nesouhlasu, byly později rozšířeny a rozpracovány Kalvínovými následovníky v Británii, Holandsku a Skotsku. Z historického pohledu pak můžeme v dějinách pozorovat nápadný vztah mezi šířením kalvínského protestantizmu a nástupem demokratického způsobu vlády a státního zřízení.

² Charles Louis de Secondat, baron de La Brède et de Montesquieu byl francouzský filosof a spisovatel, kritik francouzského absolutismu. Ve svých filozofických spisech se kromě jiného věnoval principu dělby moci. Podle tohoto názoru by ve státě neměl být absolutní panovník s veškerou mocí, ale moc ve státě by měla být rozdělena do tří složek – složky výkonné, zákonodárné a soudní.

7. Rovnost všech profesí: doktrína o povolání

Jedním z dalších aspektů Kalvínových myšlenek, které formovaly společnost, byl jeho důraz na posvátnost běžných povolání. Před Kalvínem a protestantskou reformací, bylo učení o povolání vztahováno výlučně na duchovenstvo. Avšak Kalvínův pohled (a nejen jeho) pozvedl i všechny ostatní profese do pozice svátého povolání. Podle Kalvína člověk může být povolán k medicíně, právu nebo školství, stejně jako pastor je povolán ke službě v církvi. Kalvínův pohled vedl k zušlechtnění mnohých oblastí lidského zaměstnání a práce.

Před tímto obdobím mnoho lidí mělo pocit bezcennosti své práce, dokud nevstoupili do stavu duchovenstva. Kalvín vyučoval, že jakákoliv oblast lidské práce – farmář, učitel, správce, obchodník – může být oprávněným povoláním od Boha, stejně posvěceným jako služba duchovní. Toto znamenalo radikální změnu v pohledu na svět s dopady do tehdejšího života společnosti a kultury.

Ve svém komentáři ke 4. přikázání o dodržování odpočinku v sedmém dni vždy zdůrazňoval práci v šesti ostatních dnech. Vytvořil tak novou etiku práce, která vycházela z předpokladu, že člověk může sloužit Bohu v jakékoliv oblasti a oslavovat jej. Souhlasil s ap. Pavlem, že ať tedy jíme, pijeme či děláme cokoliv jiného, všecko máme činit k Boží slávě. Přes víru ve věčný život, kalvinismus vzýval své následovníky k tomu, aby se snažili vyniknout ve svém oboru. Mnoho křesťanů v historii se tak stalo vynikajícími odborníky, kteří sloužili ve svém oboru k Boží slávě.

8. Ekonomika a zisk: neviditelná ruka

Historici nezávisle na svých sympatiích ke Kalvínovi se shodují v tom, že Ženeva za jeho doby se změnila v čilé a rušné obchodní centrum. S narůstající vzdělaností a přítomností moderních finančních institucí (např. banka rodiny Medici) se Ženeva stala ideálním centrem pro rozvoj a „vývoz“ reformy. Kamkoli se kalvinismus šířil, rozvíjel se také svobodný trh a kapitalismus.

Při srovnání sociální a ekonomické struktury v Ženevě před Kalvínem a po něm lze pozorovat diametrální rozdíl. V roce 1536, před Kalvínovým příchodem bylo v Ženevě 50 kupců, 3 tiskaři a několik šlechticů. Ke konci 50. let 16. století v Ženevě žilo 180 kupců, 113 tiskařů a vydavatelů a nejméně 70 šlechtických utečenců.

Určitě by nebylo správné si myslet, že kalvinismus chápal úspěch v hmotné oblasti jako známku vyvolení. V komentáři k osmému přikázání, které zakazuje krádež, Kalvín vyjadřuje svůj názor, že vlastnit a chránit osobní vlastnictví je něco zcela normálního. Dále vyzývá k tomu, aby se lidé vyhýbali chamtivosti a také aby nepromarnili majetek, který Bůh ve své prozřetelnosti jim světil.

Zkreslený pohled (či jeho karikatura) na Kalvína jako na necitlivého kapitalistu vyvrací např. jeho modlitba, se kterou člověk má začínat práci, jak je uvedena v Ženevském katechizmu z roku 1562. V této modlitbě vedl lidi k tomu, aby prosili Boha o požehnání jejich práce, protože když Bůh nepožehná, nic se nebude dařit ani prosperovat. Kalvín se také modlil, aby pracující lidé pamatovali na chudé a aby ti, kterým se dobře vede, nebyli domýšliví. Modlil se také, aby Bůh snížil blahobyť, pokud by věděl, že lidé potře-

bují určitý přiděl chudoby, aby procitli.

Stejně tak prohlašoval, že každé úsilí, které nemá ve svém cíli dobročinnost, je choré ve svém samotném základu. I když hájil názor, aby lidé se spoléhali na Boha a nikoliv na bohatství, rozkvět a blahobyť, který následoval jeho působení v Ženevě, je jedním z významných dopadů jeho myšlenek a praxe.

9. Hudba v mateřtině: Zhudebnění Knihy žalmů

Jednou z časných Kalvínových iniciativ byl překlad hudby určené k veřejnému uctívání a zpěvu do současného jazyka. Chtěl, aby zpěv a uctívání byly srozumitelné ve všech aspektech, protože si uvědomoval, že to, co lidé zpívají v posvátném kontextu, má trvalý vliv na to, jak jednají. Krátce poté, co se usadil v Ženevě, vybídl talentovaného hudebníka, Clementa Marota, aby přeložil Žalmy do francouzštiny z poloviny 16. století.

Clement Marot

Chtěl, aby všichni účastníci bohoslužeb byli schopni rozumět a opakovat si pravdy z Písma, tentokrát v básnické formě. Jeho „demokratizace“ zbožného zpěvu a jiných prvků bohoslužeb způsobila, že farníci se a k t i v n ě účastnili Božské liturgie. Současně to o ž i v i l o snahy a úsilí umělců.

Ženevská Kniha žalmů

Skrze chvalozpěvy a písně byly předávány různé teologické myšlenky a pravdy běžným lidem, zvláště pokud se to dělo v kontextu s čtením Božího slova v běžné řeči a kázáním, které bylo srozumitelné pro masu.

Marot nikdy nedokončil dílo překladu a aranžmá Žalmů, avšak Kalvínův učeďník Theodore Beza se velmi zaangažoval do tohoto projektu. Beza po Kalvínově smrti dokonce sponzoroval soutěže v psaní chvalozpěvů, aby spojil poezii knihy žalmů s nápěvem. Bezův překlad Žalmů do francouzštiny byl snad jedním s největších tiskařských počínů v 16. století. Tato kniha žalmů v metrické formě (tzv. Psalter) se stala mezinárodním zpěvníkem šířícího se kalvinizmu a byla opakovaně vydávána. Jen v roce 1562 vyšla v nákladu 27.400 výtisků. Když puritané osidlovali Severní Ameriku, jedním ze stálých bestsellerů v této době byl tzv. Bay Psalter (knihy žalmů ze zátoky), mírně upravená revize Kalvínovy knihy žalmů.

10. Síla zveřejněné myšlenky: Ženevský tisk

Pokud Martin Luther pochopil význam tisku pro šíření jeho myšlenek, pak Kalvín a jeho následovníci dovedli využití tohoto média k dokonalosti. Vyjadřování myšlenek jasně a pravidelně bylo součástí jeho života. Schopnost rychle hájit své názory pomocí tisku zvýšilo dopad a vliv Kalvínových myšlenek.

Počet knih, které byly v Ženevě ročně publikovány, vzrostl ze tří svazků v roce 1536 na 28 v roce 1554 a 48 v roce 1561. Počet svazků, který byl ročně publikován ještě 5 roků po Kalvínově smrti, byl 38 za rok. V roce 1563 bylo v Ženevě alespoň 34 tiskařských strojů, z nichž mnohé byly obsluhovány imigranty.

Ženeva také vyvinula rozsáhlý a efektivní systém distribuce literatury. Kalvínův přítel z dětství, Laurent de Normandie, vytvořil distribuční síť, která přinesla Kalvínovy knihy do Francie a ostatních částí Evropy. Mnoho z těchto knih bylo navrženo v rozměrech, které umožňovaly rychlé ukrytí např. mezi šatstvem. Tisíce výtisků byly pašovány po Evropě a několik distributorů knih se stalo protestantskými mučedníky.

Kalvínovo město bylo natolik úspěšné v šíření informací v knižní formě, že všechny knihy vytištěné v Ženevě byly od roku 1551 ve Francii zakázány. Kalvínovy *Institute učení křesťanského náboženství* byly oficiálně zakázány ve Francii již v roce 1542, avšak nikdo nebyl schopen zabránit cirkulaci těchto publikací. Kalvínovy myšlenky se šířily po Evropě a později pronikly i za Atlantik. V Anglii byly dlouho považovány za nejlepší teologický systém a to jak puritány, tak anglikány. Kalvínovy Institute stejně jako jeho Katechismus patřily v určitém období mezi povinnou četbu u studentů na Oxfordu. Skrze svá díla, která jsou dostupná dodnes, zůstal Kalvín dlouho po své smrti v roce 1564 velkým křesťanským učitelem a rádcem.

Přírodovědci, kteří věřili Bibli ³

Jedním z argumentů moderních zastánců teorie evoluce je jejich docela arogantní tvrzení, že přírodovědci, kteří věřili ve stvoření světa, nebyli ve skutečnosti vědci. Steven Schafersman z oddělení pro geologii na

³ Zpracovala Else Nannen podle článku Morris H.M.: Bible-believing Scientists of the Past. V němčině Gerd Herter, CH-Schwengeler Verlag: factum, Januar 1985. Přeložil Štěpán Rucki.

Rice University ve Spojených státech například ve zprávě pro čtenáře říká: „Nikdo z dnešních přírodovědců nezpochybňuje událost evoluce v organickém světě, která proběhla v minulosti a probíhá i v současné době.“ Vědci, kteří zastávají stvoření, „nejsou žádní vědci, protože totiž opustili vědeckou metodu a názor, což jsou kritéria mnohem důležitější pro definici vědce, než místo a trvání jeho vzdělání a osobnost jeho služby.“ (Geotimes, srpen 1981, s. 11)

A tak jsou současní vědci věřící ve stvoření pohodlně vyloučeni z vědecké obce skrze pouhou definici. Věda neznamená „znalost“ nebo „pravda“ nebo „fakty“, jak to bylo zvykem chápat, ale v souladu s touto definicí – naturalismus nebo materialismus. Pouhá možnost existence Stvořitele je skrze většinové rozhodnutí vědeckých spolků zakázána a každý, kdo věří v Boha, ztrácí právo na své členství.

Avšak to nevadí. Věřící vědce, kteří uznávají stvoření, může těšit alespoň skutečnost, že mnoho z největších přírodovědců v minulosti rovněž věřilo ve stvoření, a co se toho týká byli také křesťany věřícími Bibli, lidmi uznávající inspiraci a autoritu Bible a věřícími v božství a záchranné dílo Ježíše Krista. Věřili, že Bůh stvořil všechny věci nadpřirozeným způsobem, každou ve své vlastní složité struktuře k vlastnímu jedinečnému cíli. Věřili, že jako vědci se snaží ‚odkrývat Boží myšlenky‘ a učí se pochopit a ovládat přírodní zákony a procesy k Boží slávě a blahu lidstva. Věřili a provozovali vědu úplně stejným způsobem, jak to činí dnes přírodovědci, věřící ve stvoření.

Tento postoj jim přitom nebránil v tom, aby dostali závazku pracovat ‚vědeckou metodou‘. Ve skutečnosti právě jeden z těchto vědců, sir Francis Bacon, ‚vědeckou metodu‘ formuloval a upevnil. Kromě toho, jak se zdá, byli schopni si udržet čistý vědecký postoj, protože právě tito lidé, jako Newton, Pasteur, Linnaeus, Faraday, Pascal, Lord Kelvin, Maxwell, Kepler a další, skrze své bádání a analýzy, které vytvořily skutečné zákony a koncepty vědy, nastolili dnešní moderní vědeckou dobu. Současní mechanističtí vědci se jeví jako málo významní ve srovnání s těmito giganty minulosti. Dokonce výsledky činnosti Einsteina (nemluvě již o Darwinovi) jsou ve srovnání s tímto málo významné. Skutečné průlomy, nové oblasti, nejužitečnější vynálezy vědy určitě nebyly brzděny přesvědčením o existenci Stvořitele, které tito velcí zakladatelé moderní vědy vyznávali, naopak byly pravděpodobně tímto přesvědčením urychlovány.

Neměli bychom si také myslet, že tito lidé byli svázáni s vírou v Boha (teizmem) a s vírou ve Stvořitele (kreationizmem) jenom proto, že neznali moderní filozofii. Mnoho z nich bylo silnými odpůrci darwinizmu, např. Agassis, Pasteur, Lord Kelvin, Maxwell, Dawson, Virchow, Fabre, Fleming aj.

Dokonce ti, kteří žili před Darwinem, byli silnými odpůrci dřívějších evolucionistických systémů, nemluvě již o panteizmu, ateizmu a jiných takových filozofiích, odmítajících nadpřirozeno, které tehdy převažovaly obdobně jako dnes.

Za účelem znázornění významu těchto velkých vědců minulosti byly připraveny tabulky 1 a 2. Obsah

těchto tabulek samozřejmě není žádným kompletním seznamem. Je však alespoň trochu reprezentativní. Ukazují nesmyslnost moderních tvrzení, že žádný skutečný vědec nemůže věřit ve Stvořitele a nemůže být křesťanem věřícím podle Bible. V ta-

bulce 1 jsou vyjmenováni ,otcové' mnoha důležitých odvětví moderní vědy, kteří věřili ve Stvořitele.

Tabulka 1: Vědecká disciplíny, které byly dosaženy vědci věřícími ve Stvořitele

antiseptická chirurgie	Joseph Lister (1827-1912)
astronomie galaktik	William Herschel (1738-1822)
bakteriologie	Louis Pasteur (1822-1895)
diferenciální a integrální počet	Isaac Newton (1642-1727)
dynamika plynů	Robert Boyle (1627-1691)
dynamika	Isaac Newton (1642-1727)
elektrodynamika	James Clark Maxwell (1831-1879)
elektromagnetismus	Michael Faraday (1791-1867)
elektronika	John Ambrose Fleming (1849-1945)
energetika	Lord Kelvin (1824-1907)
fyzikální astronomie	Johann Kepler (1571-1630)
genetika	Gregor Mendel (1822-1884)
glaciální (ledovcová) geologie	Louis Agassiz (1807-1873)
gynekologie	James Simpson (1811-1870)
hydraulika	Leonardo da Vinci (1452-1519)
hydrostatika	Blaise Pascal (1623-1662)
chemie	Robert Boyle (1627-1691)
chemie izotopů	William Ramsay (1852-1916)
ichtyologie	Louis Agassiz (1807-1873)
mechanika kapalin	George Stokes (1819-1903)
mechanika nebeských těles	Johann Kepler (1571-1630)
modelová analýza	Lord Rayleigh (1842-1919)
nauka o hmyzu	Henri Fabre (1823-1915)
neeuclidovská geometrie	Bernhard Riemann (1826-1866)
oceánografie	Matthew Maury (1806-1873)
optická mineralogie	David Brewster (1781-1868)
paleontologie	John Woodward (1665-1728)
paleontologie obratlovců	Georges Cuvier (1769-1832)
patologie	Rudolph Virchow (1821-1902)
počítačová věda	Charles Babbage (1792-1871)
prostorová analýza	Lord Rayleigh (1842-1919)
přírodopis	John Ray (1627-1705)
srovnávací anatomie	Georges Cuvier (1769-1832)
statistická termodynamika	James Clark Maxwell (1831-1879)
stratigrafie	Nicholas Steno (1631-1686)
systematická biologie	Carolus Linnaeus (1707-1778)
teorie pole	Michael Faraday (1791-1867)
termodynamika	Lord Kelvin (1824-1907)
termokinetika	Humphrey Davy (1778-1889)
zvrtná termodynamika	James Joule (1818-1889)

Tabulka 2 uvádí přírodovědce věřící ve Stvořitele, kteří jsou odpovědní za různé životně důležité vynálezy, objevy a jiné příspěvky pro lidstvo. Tato sestava může být v některých položkách zjednodušená, protože již v dřívějších dobách vyžadoval každý objev větší množství vědců, kteří tomuto objevu předcházeli nebo po něm následovali. Avšak u každého případu existuje důležitý důvod, na základě kterého může být objev přisouzen uvedenému věřícímu vědci. V každém případě byla jeho spoluúčast důležitá a podporuje náš předpoklad, že víra ve Stvořitele a v Bibli spíše pomáhá vědeckým objevům, než je brzdí.

V každém případě uvedení vědci pevně vyznávali víru ve Stvořitele a bezvýhradně věřili Bibli a Bohu Bible. Někteří věřili v postupné stvoření (progresivní kreacionisté), ale nikdo z nich, pokud lze zjistit, nevě-

řil v teistickou evoluci. Měli různý denomináčnĭ původ a doktrinální přesvědčení. Avšak všichni byli vyznávající křesťané, kteří se ztotožňovali se základy křesťanství.

Pouhé vyjmenování jejich jmen v obou tabulkách působí sice neosobně, ale už samotná sestava sama o sobě je působivá. Vědecké přínosy moderních vědců, kteří věřili ve Stvořitele, nedosahují ještě výsledků vědců z minulosti, ale je zde sdílena stejná víra a také stejná motivace a stejné duchovní zdroje. V dnešní době panuje mnoho těžkých předpokladů ve vládnoucích kruzích, které je nutno překonat, ale Bůh Roberta Boylese, Bůh Clarka Maxwella je stále stejný „Stvořitel, jenž je požehnán na věky“ (Ř 1,25).

Tabulka 2: Pozoruhodné vynálezy, objevy a výsledky vědců, kteří věřili ve Stvořitele

absolutní teplotní stupnice	Lord Kelvin (18124-1907)
barometr	Blaise Pascal (1623-1662)
biogenetický zákon	Louis Pasteur (1822-1895)
chloroform.....	James Simpson (1811-1870)
dvojitě hvězdy	William Herschel (1738-1822)
elektrický generátor.....	Michael Faraday (1791-1867)
elektromagnetická indukce	Joseph Henry (1797-1878)
elektromotor	Joseph Henry (1797-1878)
elektronová lampa	John Ambrose Fleming (1849-1945)
efemeridy, tabulky poloh nebeských těles	Johann Kepler (1571-1630)
galvanometr.....	Joseph Henry (1797-1878)
gravitační zákon.....	Isaac Newton (1642-1727)
hornický bezpečnostní kahan.....	Humphrey Davy (1778-1829)
inertní plyny	William Ramsay (1852-1916)
kaleidoskop	David Brewster (1781-1868)
katalogizace severní hvězdné oblohy	John Herschel (1792-1871)
klasifikační systém	Carolus Linnaeus (1707-1778)
očkovanĭ a imunizace	Louis Pasteur (1822-1895)
pasterizace	Louis Pasteur (1822-1895)
počítač	Charles Babbage (1792-1871)
řĭzení procesu kvašení.....	Louis Pasteur (1822-1895)
tabulky úmrtnosti.....	Charles Babbage (1792-1871)
telegraf	Samuel F.B. Morse (1791-1872)
transatlantický kabel	Lord Kelvin (1824-1907)
vědecká metoda	Francis Bacon (1561-1626)
zrcadlový teleskop	Isaac Newton (1642-1727)

Myšlenky známých přírodovědců ⁴

Blaise Pascal (francouzský matematik): „Víra sděluje to, co smysly neřeknou, nesděluje nám však protiklad toho, co vnímáme, je nad tím, není proti tomu!“

Isaak Newton (anglický fyzik): „Úžasná organizace a harmonie vesmíru mohla vzniknout jen na základě plánu vševědoucí a všemohoucí bytosti. To je moje konečné a nejvyšší poznání.“

Gottfried W. Leibnitz (německý matematik): „Řád, symetrie a soulad nás okouzluje... Bůh je samý řád. On je původcem všeho souladu“.

Hans Oersted (dánský fyzik): „Každé důkladné zkoumání vesmíru vede k poznání Boha... Kdybychom to předtím nevěděli, pak bychom museli k tomu dospět, že vůči Bohu jsme ničím, avšak kvůli Bohu jsme něco.“

Heinrich Mädler (dánský astronom): „Opravdový přírodovědec nemůže popírat Boha, protože kdokoliv hluboko pohledl do Boží dílny a měl možnost obdivovat věčnou moudrost, musí sehnout svá kolena před vládou nejvyššího Ducha.“

Sir John A. Fleming (anglický fyzik): „Veliké množství moderních objevů... plně zničilo starý materialismus.... Vesmír se dnes našim očím jeví jako... myšlenka. Myšlenka však předpokládá existenci myslitele.“

Max Planck (německý fyzik): „Kamkoli a do jaké míry můžeme nahlédnout, nenajdeme rozpor mezi náboženstvím a přírodovědou. Naopak v rozhodujících bodech vidíme plný souhlas. Náboženství a přírodověda se nevyklučují, jak se dnes mnoho domnívá a obává, ale se doplňují a vzájemně se podmiňují. Pro věřícího Bůh stojí na začátku všeho myšlení, pro fyzika stojí na konci.“

„Příležitostně se objevující názor, že v době letů do vesmíru již víme o přírodě tolik, že nepotřebujeme věřit v Boha, nelze nijak ospravedlnit. K dnešnímu dni otevřely přírodní vědy s každou novou odpovědí tři nové otázky.“

Werner von Braun (německý raketový vědec): „Příležitostně se objevující názor, že v době letů do vesmíru již víme o přírodě tolik, že nepotřebujeme věřit v Boha, nelze nijak ospravedlnit. K dnešnímu dni otevřely přírodní vědy s každou novou odpovědí tři nové otázky.“

Apoštol Pavel: „Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu. Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim přístupné, Bůh jim to přece odhalil. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. Poznali Boha, ale nevzdali mu čest jako Bohu ani mu nebyli vděční, nýbrž jejich myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě. Tvrdí, že jsou moudří, ale upadli v bláznovství... (Ř 1,18-22)⁵

Už více než 500 darwinistických disidentů

Seznam jmen vědců, kteří pochybují o klasické evoluční teorii, narůstá. V posledních desetiletích se v mnohých vědních disciplínách objevily nové poznatky, které přiměly některé vědce k tomu, aby začali pochybovat o ústředním Darwinově postulátu o přírodním výběru a začali domnělé důkazy, které mají svědčit pro přírodní výběr, důkladněji zkoumat.

⁴ Převzato z Ernst Frankenberger: Gottbekenntnisse großer Naturforscher. Verlag Johannesbund e.V. Leutesdorf, 1994.

⁵ Podle John Lennox: Hat die Wissenschaft Gott begraben? Eine kritische Analyse moderner Denkvoraussetzungen. R.Brockhaus, 2003.

V protikladu k tomuto hnutí je Darwinova evoluční teorie stále představována v médiích, vědeckých zprávách a učebnicích jako plné vysvětlení složitosti všech živých organismů. Veřejnost je stále ujišťována o tom, že všechny známé výsledky podporují darwinizmus a že každý vědec na světě věří v pravdivost této teorie. Avšak seznam jmen vědců, kteří nesdílejí tento názor, stále roste. V roce 2001 bylo zveřejněno skrze americký Discovery Institute, že více než 500 vědců podepsalo prohlášení, v němž vyjadřují své pochybnosti o Darwinově evoluční teorii.

Seznam darwinistických disidentů je nadepsán následujícím prohlášením:

„Jsme skeptičtí vůči tvrzení, že je možné, aby náhodné mutace a přirozený výběr mohly být zodpovědné za složitost života. Musí být předloženy podrobné výzkumy důkazů svědčících pro Darwinovu teorii.“

Na seznamu členů se nacházejí členové Americké akademie věd, ruské, polské a české akademie stejně jako vědci z renomovaných univerzit, jako Yale, Princeton, Stanford, MIT, UC Berkely aj. Všichni byli promováni ve svém oboru.

John G. West z Discovery Institute říká: „Darwinisté nepřestávají tvrdit, že žádný seriózní vědec nemůže o této teorii pochybovat. Přitom existuje rovných 500 vědců, kteří jsou připraveni veřejně vyjádřit svou skepsi vůči této teorii. Snahy darwinistů, soudů, médií a akademických institucí potlačit jinak smýšlející a utlumit diskuzi, vedou ve skutečnosti k rozvoji odchylných názorů a inspirují více vědců k tomu, aby se přihlásili do seznamu.“⁶

Brtnice aneb jak jsme si spletli faráře s kostelníkem

S oldřichovickou mládeží každý rok v létě pořádáme nějaký pobyt. Letos jsme zavítali do malého městečka Brtnice ležícího nedaleko Jihlavy. Asi pětadvacet mladých lidí trávilo své dovolené a volný čas na místní faře při studiu Božího Slova, na modlitbách a prožívání společenství věřících. Celý týden jsme mohli zakoušet Boží blízkost a Jeho pozhennání, ale nepředbíhejme.

Přípravy na pobyt začaly už někdy počátkem roku, kdy jsme jako pětičlenný přípravný tým dávali dohromady téma a v podstatě i veškeré dění. Už si nevzpomínám, odkud přišel návrh jet zrovna do Brtnice a také jsme neměli vůbec žádnou představu o tom, jak toto místo bude vypadat. Vzpomínám si, že po celou dobu příprav jsme se modlili o to, aby celý ten týden měl Pán ve svých rukou a ve své režii. Jako způsob dopravy na místo jsme tentokrát zvolili automobily. Okolo čtyřiceti pěti mladých lidí vyrazilo od našeho kostela vstříc událostem, které nejdnomu mládežníkovi, věřím, zůstanou dlouho v paměti.

Když jsem trochu pozoroval, kdo všechno s námi jede, zjistil jsem, že naše mládež je docela zajímavá směsice osobností, temperamentů a názorů. Až se někdy s úžasem podivuji nad tím, jak nás Kristova láska spojuje dohromady, a musím vyznat, že kdyby jí nebylo...

Dojeli jsme na místo. Širé lány lemovaly malebné údolí, ve kterém se rozkládá malé městečko s historickým rázem. Byli jsme ubytovaní na místní

⁶ factum, CH-Schwengeler Verlag, 3/2006 www.dissent-fromdarwin.org a www.discovery.org/scripts/viewDB/files

faře, kde nás přivítal... Vlastně nás tam nikdo nečekal, protože správce, u nějž jsme místo zajišťovali, byl zaneprázdněn, a tak jsme se ubytovali sami.

Se správcem – kostelníkem jsme se setkali až druhý den a k našemu velkému překvapení on to vůbec nebyl kostelník, ale místní farář. No rozhodně jeho bychom na kostelníka netipovali. Svěrázná osobnost a cigáro v puse, jsme zkrátka zvyklí na něco jiného, ale byli jsme vděční, že pobyt začal. S farářem jsme moc do kontaktu nepřicházeli, takže jsme mohli plně s Božím vedením začít realizovat naše plány.

V jednotlivých dnech jsme studovali Pavlův dopis k Efezským a večery jsme zpočátku věnovali méně diskutovaným biblickým postavám, jako např. Chána – matka proroka Samuele nebo třeba krále Saula. Asi v polovině týdne se však naše plány začaly měnit, protože tak nějak stále více jsme pociťovali touhu být na pobytu nejen pro sebe, ale i pro místní. Některým mládežníkům se už počátkem týdne podařilo navázat kontakt s místními mladými lidmi a tak jsme se rozhodli, že pro ně uspořádáme nějaký program.

Foto: M. Svoboda

Z počátku jsme nechystali nic speciálního. Rozdělili jsme se do malých skupinek, chodili po městě, říkali, kdo jsme, a pozývali na obyčejný fotbal a volejbal. Je zvláštní, že ač naše snahy byly ne-

Foto: M. Svoboda

velké, Pán Ježíš začal jednat a k našemu překvapení na odpolední sporty přišlo asi třicet lidí. Pozvali jsme je proto i na večerní setkání u táboráku a překvapení bylo o to větší, že Bůh otvíral jejich srdce a prakticky všichni přišli i na táborák. Tam jsme jim měli možnost zvěstovat evangelium, říkat svá svědectví, zpívat křesťanské písně. No zkrátka obrovské Boží požehnání pro ně, protože mohli poprvé slyšet o Kristu.

Mnozí z nich se vůbec poprvé setkali s křesťanstvím. Bylo to však obrovské požehnání i pro naši mládež, protože jsme se museli učit jak jednotě, tak tomu, že Bůh někdy mění naše plány ze dne na den. Museli jsme např. kompletně předělat večerní programy a přizpůsobit těm, kteří o Kristu neslyšeli. Náš úžas nad Božím působením ještě rostl, když ti mladí stále ve větším počtu přicházeli i na dva následující večery. A poslední večer, kdy jsme se s místními loučili, schylovalo se k opravdu velké bouřce. Blýskalo se všude kolem, ale Bůh posečkal s deštěm až na konec táboráku, což v nás opět vyvolalo úžas a vděčnost.

Co všechno to v nás působilo, asi nedokážu popsat, ale rád bych to nastínil odpověďmi na otázky, které jsem položil dvěma mládežníkům – Pavlovi a Magdě.

1. Co tě na pobytu nejvíce oslovilo?

Pavel: Nejvíce mě oslovila nesmírná otevřenost pro evangelium a na Boha u mladých lidí z vesnice, se kterými jsme se seznámili. Myslel jsem si, že v České republice se už vůbec nikdo o Boha nezajímá a nikdo v něj nechce věřit, ale při pobytu jsem se přesvědčil o tom, že potřeba a otevřenost pro evangelium jsou obrovské. Večerních programů se účastnilo kolem 30 nevěřících. Také se mi líbilo, jak vzrostl zápal a zájem u naší mládeže zvěstovat jiným lidem evangelium o Ježíši a být jim svědectvím. Měl jsem radost z toho, že jeden člen naší mládeže se mohl obrátit celým srdcem k Pánu.

Magda: Nejvíce mě povzbudilo to, jak jsem mohla sledovat u naší mládeže jednotu. Nebyly žádné větší spory, a i když jsou často mezi námi velké rozdíly, rozuměli jsme si. Když jsme vyšli pozývat na náš program mladé z Brtnice, aby slyšeli evangelium, byli jsme jednotní v názorech, které jsme chtěli předat.

2. Co ses mohl(a) naučit o Bohu, Pánu Ježíši?

Pavel: Naučil jsem se, že Boží milost je úplně nezasloužená a bezpodmínečná. I když my jako mládež jsme si nekladli za cíl evangelizovat tuto vesnici a nevěložili jsme do toho mnoho snahy a úsilí, Bůh si nás použil mocným způsobem. Naučil jsem se, že když Bůh něco koná, nemáme na tom nejmenší zásluhu. Je to pouze jeho milost.

Magda: UVědomila jsem si (nejen na pobytu), že Pán k nám přistupuje individuálně. Ke každému mluví trochu nebo úplně jiným způsobem. Pán nám dal jiné charaktery, rodinné zázemí, možnosti. Každého bude soudit jinak, ne podle našich měřítek, ale podle svých.

3. V čem se nejvíce změnily tvé názory (postoje) - jak tě Bůh na pobytu změnil?

Pavel: Bůh mě změnil tím, co dělal skrze Ducha svatého.

Magda: Mohla jsem si uvědomit, že naše republika je vyprahlá půda a potřebuje evangelium. Zjistila jsem, že hlavní problém je v tom, že nejsou lidé, kteří by přinesli Boží slovo do jednotlivých míst v naší zemi. Možná právě někoho z nás Pán povolá k tomu, abychom byli misionáři v České republice.

Tak toto je jen střípek z našeho léta. Chci jen potvrdit to, co řekla Magda, že totiž naše země potřebuje Krista a Bůh chce, aby lidé u nás byli spaseni. Tato výzva je tu pro nás, pro mne a pro tebe. Záleží na nás, abychom šli a byli svědky o Boží milosti, kterou jsme mohli poznat. Modleme se o Brtnici, Osovou Bítýšku (tam jsme prožívali podobné chvíle minulým rokem) a další stovky míst v naší republice, kde o Kristu neslyšeli. Modleme se o ty houfy lidí, které Pána Ježíše potřebují „jako sůl“. Nechme se vést Božím Duchem na místa, kde nás chce mít a kde chce budovat své království.

Řekl jim: „Žeň je obrovská, ale dělníků málo. Proto prostě Pána žně, ať vypudí dělníky na svou žeň.“ (L 10,2)

Pane pošli nás...

L. Borski

Aktuálně o pronásledování křesťanů

Směrnice EU umlčí křesťany

Křesťanská právnícká skupina varuje, že návrh evropské Směrnice o rovném zacházení umlčí křesťany a omezí

jejich schopnost hlásit se ke své víře. Organizace *Christian Concern for our Nation (CCFON)* uvedla, že tato směrnice má potenciál být použita jako „nástroj kulturní genocidy“ a pronásledování křesťanů. „Její předpisy natolik omezují křesťanské svobody, že v některých případech křesťané by mohli být zcela umlčeni a mohlo by jim být zcela znemožněno poskytovat zboží, nebo služby veřejnosti, aniž by přitom šli proti svému svědomí, například, když by se po nich chtělo, aby propagovali jiná náboženství, nebo homosexualitu.“ řekla ředitelka Andrea Minichielo Williamsová. Směrnice chce zamezit diskriminaci na základě náboženství, víry a sexuální orientace v poskytování zboží a služeb v každém ze 27 členských států. CCFON varuje, že by na základě této směrnice mohli být obchodníci i zaměstnanci pod hrozbou soudní žaloby za obtěžování, pokud by nedokázali poskytnout zboží, nebo služby v okamžiku, kdy se to přičí jejich náboženskému přesvědčení. „Vrhne to chladný stín na svobodu projevu a vyjadřování křesťanů stejně, jako na všechny ostatní, kdo mají názory a pohledy oponující a vyzývající převažující politicky korektní ideologii“ řekla Williamsová.

Pokračovala a varovala, že směrnice neposkytuje ochranu svobody následovat své náboženské svědomí a ani vyrovnávací mechanismus, který by rozhodoval mezi soustavou práv, jako je právo homosexuálů praktikovat svůj životní styl a právem křesťanů odmítnout takové praktiky podporovat. Dále Williamsová řekla, že CCFON už řeší případy křesťanů, kteří byli kvůli podobným zákonům o rovnosti ve Velké Británii propuštěni, včetně případů úředníka pro bezdomovce, který byl propuštěn za to,

že smrtelně nemocné klientce nabídl, že by mohla věřit v Boha. Křesťané ve zdravotnictví, školství, v ubytovacích zařízeních a náboženských asociacích budou všichni touto směrnicí ovlivněni. Pro své schválení směrnice potřebují jednohlasné schválení všemi členskými státy. „Věříme, že členské státy budou směrnicí vetovat“ řekla Williamsová. „Prosím modlete se, aby neprošla, a podpořte křesťanské kampaně po celé Evropě, jejichž cílem je nahlas říci „ne“ Evropské směrnici o rovném zacházení dříve, než bude pozdě“. (Podle *The Christian Today*, převzato z *Kostnických jisker* 28/2009)

Pronásledování křesťanů v Číně

(Hlasu mučedníků 9/2009)

Čínská vláda vyhlásila boj proti domácím skupinkám, protože tyto jsou misijně velmi aktivní a skrze ně přichází k poznání evangelia mnoho nevěřících. Dle posledních odhadů žije v Číně asi 100 milionů křesťanů a jejich počet stále roste. Existují dvě speciální oddělení tajné čínské policie pro boj s modlitebními skupinkami. Agenti policie v civilu se nechávají pozvat do domácích skupin a následně její účastníky nahlásí na policii, která především zatýká jejich vůdce a stejně tak zabavuje Bible i literaturu.

V této souvislosti americká organizace VOM (*Voice of Martyrs*) vydala článek, ve kterém informuje o celé situaci a apeluje na křesťany ve světě, aby pamatovali na modlitbách na své sourozence v Číně. Tajná policie v Luoshan úspěšně zlikvidovala několik ilegálních skupin v Luoshan, zatkla dvě podezřelé osoby a zabavila křesťanskou literaturu a videa. Dne 5. dubna obdržel ředitel tajné policie udání, že na ulici Feng Dian Nan, v domě paní Ren, organizují

misijní setkání. Po zásahu policie byla zatčena paní Xiong, jedná z vedoucích skupinek, a přitom bylo zabaveno množství křesťanské literatury. Při výslechu bylo zjištěno, že paní Xiong je důchodkyně, která každou neděli v okolí ulice Feng Diang Nan bez povolení zvěstuje Slovo Boží.

V Číně jsou dodnes zakázána jakákoliv křesťanská shromáždění bez povolení úřadů, včetně rozdávání křesťanské literatury, přestože Čína patří mezi státy, ve kterých se tiskne velké množství Biblí. Tyto se však vyvážejí do zahraničí.

Cena za šíření lásky v Kolumbii

(Hlas mučedníků 9/2009)

V Kolumbii, ve které pokračuje občanská válka a 90 % obyvatelstva se hlásí ke křesťanství, je nebezpečné hovořit o Boží lásce. Ve vesnici Santa Ramos žila jedna věřící učitelka, která se postavila proti násilí páchanému partyzány. Ve škole a především mezi mládeží otevřeně hovořila o tom, že Bůh je láska a odmítá násilí. Získala si na svou stranu mnohé děti a mládež, která přestože žije v neutěšených podmínkách, se ztotožnila s učením Ježíše Krista a začala otevřeně odmítat násilí. Partyzáni, kteří se o tom dozvěděli, prohlásili, že jejich největším nepřítelem jsou uvědomělí křesťané a proto proti nim vyhlásili válku na život a na smrt. Jednou navštívili dům učitelky a zavraždili jí i s manželem před zraky její 12leté dcery.

Pronásledování křesťanů v Pákistánu (Hlas mučedníků 9/2009)

V Pákistánu se stupňuje pronásledování křesťanů. Oficiálně sice mají svá práva, skutečnost je však jiná. Podíl na pronásledování mají především imá-

mové, kteří štvou lidi proti křesťanům. Prvního srpna v obci Girja v reakci na imámovo kázání vyšly rozrušené davy muslimů do ulic, aby se pomstily na křesťanech za údajné znevažování Koránu a muslimské víry. Shořely všechny domy křesťanů a kostel, několik z nich zabili, některé upálili a některé zmrzáčili. To vše za tiché podpory policie. Obdobně tomu bylo ve vesnici Korian, kde opět v odpovědi na imámovo kázání, vyšel dav muslimů do ulic, aby se pomstil na křesťanech. Všechny křesťanské domy a kostel shořely, akorát nikdo nebyl zabit. V poslední době takových případů je více. Pákistán je náchylný obdobně jako Afghanistan na učení Al Kaidy. Muslimové se radikalizují a jejich nenávisť se obrací především proti křesťanům. Tito jen nesnadno hledají zastání u úřadů. Stačí totiž nepotvrzené svědectví 2 mahomedánů o tom, že někdo znesvětil islám, a dotyčnému není pomoci. V Pákistánu platí právo šaría, které za tento přečin trestá smrtí.

Vietnam

(Hlas mučedníků 9/2009)

Mezi 20. a 27. červencem vyvrcholila eskalace napětí mezi státními úřady a místní církví ve městě Ding Hoi, kde kostel od války je stále zbořeništěm a do této doby nebyla povolena jeho oprava. Lidé se shromažďovali pod stanem, což bylo trnem v oku místním úřadům, které poslaly na shromáždění stovky policistů, kteří rozehnali společenství věřících, zničily stan, zbily mnohé účastníky shromáždění a některé zatkly. Vše se dělo pod záminkou rušení veřejného klidu.

Indie

(Hlas mučedníků 9/2009)

V Indii pokračuje násilí na křesťanech

prováděné hinduisty. Loni ve městě Orrese 24. srpna vyvrcholilo pronásledování křesťanů (zasáhlo oblasti Kerala, Karnataka, Tamil a Nadu). Oficiální záznamy uvádějí 123 mrtvých, nezávisle 500. Někteří z nich byli upáleni.

Pronásledování trvalo 3 měsíce. Mnoho křesťanských domů bylo zničeno včetně kostelů. Letos ve městě Kerala byla opět přepadnuta místní křesťanská komunita. Při přepadení byl zajat pastor a členové sboru, kteří následně byli zbití a těžce ranění museli být převezeni do nemocnice. Důvodem byla misijní činnost sboru, při které došlo k obrácení několika hinduistů. V několika indických státech je pod trestem smrti zakázáno hinduistům konvertovat ke křesťanství.

Situace v Nigerii

(Hlas mučedníků 9/2009)

V Nigerii dochází k silné islamizaci. Ve 150 milionovém státě je asi 40 až 50 % křesťanů, kteří většinou žijí na jihu. Sever je převážně militantně muslimský, kde v jednotlivých státech je zavedeno právo šaría. Zde jsou křesťané pronásledováni a vražděni. Muslimové se tlačí také na jih a snaží se i zde zavádět muslimské zákony. Jejich činnost finančně podporuje Irán a Saúdská Arábie. V Nigérii se dnes rozhoduje o Africe. Pokud se podaří muslimům ovládnout také jih, budou dále pronikat do jižní části Afriky, která je převážně křesťanská.

Tadeáš Staniek

Přínos křesťanského myšlení pro uznání náboženské svobody

Náboženská svoboda patří z hlediska historie k nejstarším lidským právům, které byly v Evropě formulovány jako mravní a právní nároky jednotlivce proti vládě a státní moci. Od ní se odvíjely pozdější lidská práva a občanské svobody. Tím, že se náboženská svoboda dotýká důstojnosti lidské bytosti v její nejnižší sféře, představuje v jistém ohledu základ pro jiná práva a svobody člověka. Za své zformulování a prosazení vděčí náboženská svoboda zejména reformačním proudům novověké Evropy, ale základy k jejímu uznání nacházíme již v Písmu a dílech starověké církve.

Ideje náboženské svobody v pronásledované církvi starověku

Ve starověku tvořila náboženství součást identity jednotlivých států nebo národů. Náboženství státy či národy vnitřně spojovalo a oddělovalo od jiných. Starověká náboženství uctívala státní nebo národní bohy. V římském impériu po jeho rychlé expanzi ve Středomoří si jednotlivé podrobené národy podržely vlastní náboženství, avšak jednotlivým náboženským prvkem se stal kult císaře, který byl povinný ve všech částech impéria.

Do tohoto prostředí vstoupilo křesťanství, které zformulovalo jeden ze základních předpokladů pro rozvoj idey náboženské svobody, a tím bylo oddělení náboženské sféry jednotlivce od sféry jeho politických závazků vůči státu. Tuto skutečnost vyjadřují známá

Kristova slova při sporu o placení daní: „Odevzdejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“ (Mt 22, 21) A také jeho slova, která pronesl k Pilátovi: „Moje království není z tohoto světa.“ (J 18, 36)

Křesťanství, které svou zvěst nevá- zalo na žádný národ nebo státní útvar, se rychle začalo šířit a nabourávat do- savadní zvyklosti v náboženském životě impéria. Tvrdá pronásledování, kterým museli raní křesťané čelit, je vedla i k formulaci požadavků na nábožen- skou svobodu jednotlivce a jejich te- oretickému zdůvodnění, často s využitím koncepce přirozeného práva. Náboženská svoboda je prohlášena za součást přirozeného práva ve spisech řady starověkých církevních teologů, např. v dopise církevního spisovatele a právníka Tertulliana († kolem 230) adresovaném africkému prokonzulovi Scapulovi čteme: „*Nicméně je to lidské právo a též právo přirozené, že každý může uctívat, co uzná za vhodné; vždyť náboženství druhého ani neprospěje ani neuškodí. Ale také nepřísluší nábo- ženství nutit k náboženství, protože ono má být přijato dobrovolně a nikoli z přinucení; vždyť se i vyžaduje, aby oběti byly přinášeny ze svobodného rozhod- nutí. A tak i když nás přinutíte k obě- tem, žádnou službu tím svým bohům neprokážete: Nemohou mít touhu po vynucené oběti, ledaže by byli svárliví, avšak bůh svárlivý není.*“

Ideje náboženské svobody, které pro- následovaná církev formulovala, nalezly své odzrcadlení ve znění textu Re- skriptu milánského z r. 313. Tento do- kument se v učebnicích historie zpravidla interpretuje tak, že jím byla poskytnuta křesťanům svoboda vyzná- vat své náboženství. Skutečností ovšem je, že záruky náboženské svobody ne-

byly omezeny pouze na křesťany, ale tý- kaly se všech obyvatel říše. Konstantin Veliký v reskriptu uvedl: „*...křesťanům i všem jiným dáváme svobodnou volbu zvoliti si náboženství, jaké chtějí... dali jsme křesťanům svobodné a neomezené dovolení k výkonu jejich náboženství. Po- něvadž je nyní toto křesťanům dovoleno bez omezení... tím je i jiným dána svo- boda přijmout a vykonávat náboženství, které se jim líbí. Odpovídá to klidu v naší době, aby měl každý svobodu volit si bož- ství a uctívat je, které chce.*“

Konstantin Veliký

Bohužel církev rychle zapomenula na to, čemu ji naučilo pronásledování a ještě během 4. století došlo k tomu, že křesťanství zaujalo místo státního ná- boženství a ostatní náboženství se do- stala do pozice diskriminovaných, utlačovaných a nakonec i zakázaných kultů. Změna faktické pozice křesťan- ské církve byla doprovázena i myšlen- kovým obratem v dílech křesťanských teologů. Po celý středověk je pak křes- ťanství vnucováno i násilím, neboť us- tupuje pojetí evangelia jako dobré zprávy adresované jednotlivci, a pře- vládá pojetí křesťanství jako uzavřeného světónázorového systému, který je sdě- lován a spravován institucionální církví.

Náboženská svoboda v novověku

Zásadním mezníkem ve vývoji filozofického myšlení i politické praxe v oblasti náboženské svobody se stalo reformační hnutí v církvi na přelomu středověku a novověku. Objevení křesťanské svobody v protestantské reformaci a pochopení potřeby náboženské tolerance, vykoupené hořkou dějinnou zkušeností, připravilo půdu pro moderní rozvoj lidských práv.

Reformace mohla navázat na raně křesťanské myšlenky díky své snaze o návrat ke zdrojům, který se projevil již v husitství úsilím o odvržení „nálezků lidských“ a posléze i ve druhé reformaci zásadou *sola Scriptura*.

Pojem svobody byl v reformačním období takřka shodný se svobodou náboženskou. Prosazování svobody vyznání, která představovala svobodu plurality světónázorů, bylo skutečností, bez které nelze pochopit logiku historického vývoje požadavků, které nakonec vyústily v právní zakotvení lidských práv. Význam reformace spočíval zejména v tom, že opět položila důraz na duchovní život člověka jako jednotlivce. Reformátoři prohlašovali, že jednotlivec může mít bezprostřední vztah s Bohem, z čehož plynulo, že žádná státní moc nesměla do tohoto vztahu zasahovat. Důraz byl položen na fakt, že vláda nad svědomím nenáleží králi, ale pouze Bohu, proto svoboda vyznání není nějakou výsadou, kterou může král přiznat nebo odejmout, ale je právním nárokem, který má každý člověk proti světové moci.

Je zajímavé, že tyto zásady byly formulovány a v praxi prosazeny v hojné míře v českých zemích a v Polsku. Tyto dvě země se vyznačovaly náboženskou tolerantností v míře, která byla nevídaná ve zbytku tehdejší Evropy. Hlu-

boké pochopení náboženské svobody lze najít např. v žádosti moravských stavů, kdy po králi Ferdinandovi I. požadovali, aby „*jeden každý mohl svému Pánu Bohu svobodně a pokojně sloužiti podle toho, co by za dobré podle zákona božího a naučení poznal*“. Podobně i v Polsku roku 1573 sněm ve Varšavě zaručil bezpodmínečný a trvalý smír mezi těmi, kdo se různí v názoru na vyznání, a uzákonil zákaz diskriminace z důvodu náboženského přesvědčení. Události 17. století však onen pozoruhodný rozkvet náboženské tolerance v českých zemích a v Polsku přerušily a zničily.

Pokud se týče vůdců reformace – Luthera a Kalvína – ti sice svým teologickým dílem formulovali východiska pro pochopení náboženské svobody, sami však tuto oblast teoreticky nerozpracovali. U mladého Luthera nacházíme sice vášnivou obhajobu svobody svědomí, kterou přednesl na sněmu ve Wormsu roku 1521, kdy řekl: „*...moje svědomí je zajatcem Slova Božího, já nic odvolat nemohu a nechci, protože jednat proti svědomí není ani bezpečné ani prospěšné. Bůh mi dopomoz.*“ V jeho pozdějších dílech však idea svobody svědomí a náboženství není předmětem jeho bádání.

Nicméně mezi stoupenci Luthera a Kalvína je možno nalézt velmi průkopnické myslitele v oblasti náboženské svobody a svobody svědomí. Mezi ně patří nepochybně Sebastian Castelli († 1563), první systematický teoretik tolerance, který v reakci na upálení Michaela Serveta v Ženevě, vydal roku 1554 proti Kalvínovi spis *O kacířích, zda mají být pronásledováni. Známý je Castelliův lakonický výrok: „Zabít člověka neznamená chránit doktrínu – znamená zabít člověka.“*

Balthasar Hubmaier

Nejdále pak ve formulaci požadavků na náboženskou svobodu a jejich teoretickém zdůvodnění v rovině teologické postoupili přívrženci radikálních proudů reformace. Z anabaptistů (novokřtěnců) nelze nezpomenout Balthasara Hubmaiera († 1528), jehož životní osud je spjat s jihomoravským Mikulovem. Je politováníhodné, že je znám daleko více v zámoří, než v naší zemi, kde prožil významnou část svého života. Z jeho spisů o náboženské svobodě je nejvýznamnější *O kacířích a těch, kdo je upalují* z roku 1524, v němž obhajuje teze, že kacíř by měl být přesvědčen „svatou naukou, ne však svárlivě, nýbrž jemně“ a „kdo se nepodvolí slovům autority nebo důkazům evangelia, toho nechte být, ať si žvaní a běsní“, a dospívá k závěru, že „zákon o pálení kacířů je vynálezem ďáblovým“. Ne všechny své současníky však Hubmaier přesvědčil, a sám skončil roku 1528 ve Vídni na hranici jako kacíř. Anabaptistům však náleží v dějinách zásluha na vznesení požadavku úplné náboženské svobody, byť historické okolnosti jim nedovolily převést své myšlenky do praxe. To se podařilo až jejich duchovním pokračovatelům – puritánům, kteří své myšlenky mohli uskutečnit v Novém světě. Roger Williams († 1683) a další puritánské teoretici i praktici v oblasti svobody myšlení a v oblasti vztahů mezi

veřejnou mocí a náboženskými společnostmi tak položili základy americkému modelu odluky státu a církve.

Cesta k modernímu pojetí náboženské svobody v Evropě byla poněkud odlišná a oproti tradici americké je pro ni typické, že se brzy vymanila z teologického rámce a opírala se o koncepci racionalistickou. Znamená to, že náboženská svoboda byla odvozována nikoli od faktu, že pánem nad svědomím je Bůh, ale že její zavedení se jevílo jako rozumné. Své vyjádření našlo toto racionalistické pojetí zejména ve francouzském Prohlášení práv člověka a občana z r. 1789. Rozumové zdůvodnění náboženské svobody a lidských práv vydrželo Evropě až do současnosti. Nyní se ovšem ukazuje, že přestože předstíralo, že se od křesťanství odpoutalo, ve skutečnosti parazitovalo na křesťanském základu jako jmelí na stromě. V souvislosti s ústupem křesťanství a nástupem nových náboženství, zejména islámu, se ukazuje, že bez křesťanství se racionalistická koncepce ocitá ve vzduchoprázdnu. To, co se zdálo být rozumné, mohlo být za rozumné pokládáno jen proto, že evropské myslitelé vycházeli z myšlenkových předpokladů, které jsou samozřejmé pro křesťanství, ale vůbec nemusí být samozřejmostí např. pro islám.

Objevování křesťanských kořenů náboženské svobody proto může být důležitým úkolem nejen pro historické pochopení geneze lidských práv, ale také pro jejich náležitě pochopení a zdůvodnění v polemice s jejich odpůrci.

Daniel Spratek

Literární hlídka

Nákladem Pensylvánské státní univerzity vyšla v srpnu 2009 monografie Craiga D. Altwooda **The Theology of the**

Czech Brethren from Hus to Comenius (Teologie českých bratří od Husa po Komenického). Jednota bratrská je dlouhodobě předmětem zájmu amerických teologů,

věnují se však v drtivé většině její historii po obnově v Herrnhutu v 18. století. Nová kniha anglického čtenáře seznamuje i s bohosloveckým dědictvím staré předbělohorské Jednoty.

Pastor Leszek Czyż z Wisły vydal knihu s úvahami o hrdinech podobnosti o marnotratném synu pod názvem **Powrót do domu Ojca** (Návrat do Otcova domu); vydavatelem knihy je bielská Augustana.

Nové české křesťanské nakladatelství Didasko vydalo jako svou druhou publikaci překlad knihy současného amerického baptistického kazatele Johna Pipera pod názvem **Nepromarní svůj život**. Podle autora se jedná o knihu, která „není o tom, jak se vyhnout zraňujícímu životu, ale jak se vyhnout promarněnému životu“.

V edici Česká knihovna NLN vyšlo po více než čtyřech staletích dílo **Massopust** od protestantského renesančního kazatele Vavřince Leandra Rvačovského, jehož život je mj. spjat i s úze-

mím Těšínska. Spis Massopust je mravoučnou satirou.

Útlá knížečka Lutherových modliteb spolu s jeho traktátem **Jak se modlit** vyšla nákladem Zdeňka Susy ve Středoklukách. K vydání ji připravil pražský teolog Ondřej Macek.

Lutherova společnost v Praze v listopadu představila historickou publikaci **Luteráni v českých zemích v proměnách staletí**, sledující dějiny stoupenců wittenberské reformace od 16. století až k dnešku.

Z prvního zasedání 28. řádného synodu SCEAV

Dne 14. listopadu 2009 se v Českém Těšíně uskutečnilo 1. zasedání 28. řádného synodu SCEAV. Na pořadu jednání synodu byl kromě běžných právních a administrativních záležitostí i návrh na ukončení tři roky trvajícího partnerství SCEAV s Jihovýchodní pensylvánskou synodou ELCA z důvodu, že ELCA rozhodla v srpnu ordinovat a zaměstnávat lidi, kteří žijí v monogamních homosexuálních svazcích. Synod SCEAV drtivou většinou schválil ukončení partnerství s americkou církví. V dopise schváleném synodem se mj. uvádí: *Ordinace lidí stejného pohlaví se přičítá našemu chápání Písma svatého. Cíl partnerství našich církví, kterým bylo »vzájemně se povzbuzovat k životu a plnění misijního úkolu jako těla Kristova«, je chápán natolik odlišně, že není možno dále pokračovat v partnerství. (...) S těmi v ELCA, kteří zachovávají biblické učení a odmítají stejnopohlavní partnerské svazky, nadále zůstáváme vstřícní ke spolupráci.*

Na návrh KS-SCh bylo synodem schváleno rovněž usnesení týkající se

rozhodnutí švédské luterské církve o umožnění uzavírání manželských svazků. Text přijatého usnesení je následující:

1. Synod přijímá usnesení následujícího znění:

„Synod Slezské církve evangelické augsburského vyznání na svém zasedání dne 14. listopadu 2009 vzal na vědomí rozhodnutí Švédské církve umožnit uzavírat církevní formou sňatky osob téhož pohlaví.

Synod připomíná, že již svým usnesením ze dne 15. listopadu 2005 vyslovil svůj nesouhlas se žehnáním homosexuálním párům ve Švédské církvi.

Synod na základě učení Písma svatého o nepřipustnosti jakéhokoli sexuálního soužití mimo soužití muže a ženy v manželském svazku, kteréžto učení bylo neměnně vyznáváno v křesťanské církvi od počátku až do současnosti,

- *zavrhuje rozhodnutí Švédské církve,*
- *vyzývá Švédskou církev ke zrušení všech rozhodnutí, která se přiči učení Písma svatého o lidské sexualitě, a k pokání za to, že takováto rozhodnutí byla přijata,*
- *prohlašuje, že takzvaná manželství osob téhož pohlaví uzavřená ve Švédské církvi pokládá za neexistující,*
- *prohlašuje, že Slezská církev evangelická nebude pěstovat společen-*

ství kazatelný a oltáře s těmi členy Švédské církve, kteří zmíněná rozhodnutí budou uskutečňovat či schvalovat.“

2. Synod ukládá Církevní radě, aby přijaté usnesení oznámila Švédské církvi a Světové luterské federaci.

3. Synod ukládá Církevní radě vést jednání s dalšími podobně smýšlejícími členskými církvemi SLF s cílem zaujetí společného stanoviska k otázce homosexuality a dalšího setrvání v SLF.

Synodálům byl rovněž v synodních materiálech předložen návrh na uzavření partnerské smlouvy s konzervativní luterskou americkou organizací „Světová misie Luterské církve missourské synody“. Tímto návrhem se bude naše církev v nejbližší době zabývat.

Aktuality ze světa

ČR. Ve Valašské dědině v Rožnově pod Radhoštěm byla dne 20. června 2009 slavnostně otevřena replika zbořeného evangelického tolerančního modlitebny z Huslenek, která byla nově vystavěna podle architektonických nákrešů Dušana S. Jurkoviče (†1947).

Polsko. Ve sborovém domě ve Wiśle se dne 26. září 2009 uskutečnila konference na téma *Książka i szkoła w Wiśle w XIX wieku. Zaznėly na ní mimo jiné referáty *Protestancka kultura słowa na Śląsku Cieszyńskim* (Z. Pasek) či *Uczniowie z Wiśły w Ewangelickim Gimnazjum na Wyższej Bramie w Cieszynie* (W. Gojniczek).*

USA. Dne 15. října 2009 oslavila své 60. narozeniny Joni Eareckson Tada, která je známou křesťanskou

pracovníci v oblasti služby tělesně postiženým. V ČR je známá díky své autobiografické knize Joni, která byla do češtiny přeložena již v době komunistické totality.

Polsko. Synod Polské evangelicko-angsburské církve zvolil dne 17. 10. 2009 novým biskupem církve faráře Jerzego Samca. Do úřadu bude uveden v lednu 2010. Biskup Samiec je rodákem z Cieszyna, od roku 1992 působil ve sboru v Gliwicích. Je spoluorganizátorem evangelizačních týdnů v Dziegielowě a vyučuje na tamní biblické škole.

Chile – Svět. Novým generálním tajemníkem Světové luterské federace se stal osmačtyřicetiletý teolog Martin Junge z Chile. Je prvním člověkem z Jižní Ameriky, který bude zastávat tento úřad. Nahradí dosavadního tajemníka Ishmaela Noko, který byl prvním africkým generálním tajemníkem SLF.

ČR. Dne 25. 10. 2009 se v evangelickém sboru v Praze-Jirchářích konala vzpomínková bohoslužba u příležitosti 90. výročí vzniku Německé evangelické církve v Československu. Bohoslužbě předcházela přednáška prof. Karla Schwarze, který připomenul krátké dějiny (1919-1945) této evangelické církve působící na našem území.

Evropa. Evropský soud pro lidská práva ve svém rozsudku ve věci Lautsi proti Itálii vyslovil, že je v rozporu s lidskými právy skutečnost, že v italských státních školách jsou na stěnách vyvěšovány krucifixy. Rozsudek se setkal v Itálii s rozhodně odmítavým stanoviskem, Itálie se odvolala k tzv. velkému senátu Soudu.

Vatikán – Velká Británie. Papež Benedikt XVI. vydal 4. listopadu 2009 apoštolskou konstituci *Anglicanorum coetibus*, která umožňuje konzervativním anglikánům, kteří jsou stále více rozčarováni akceptací svěcení žen a homosexuálního životního stylu v anglikánské církvi, aby hromadně vstupovali do katolické církve, přičemž jim papež ponechá některé méně podstatné prvky jejich anglikánství – např. anglikánští kněží, kteří se připojí k Římu budou osvobozeni od závazku k životu v celibátu (nikoli však už přestoupivší biskupové), rovněž Řím slibuje, že umožní přestoupivším anglikánům ponechat si některé liturgické tradice. Anglikánští arcibiskupové z Keni a Ugandy v reakci na papežovu konstituci prohlásili, že africké anglikánské církve zachovávají mravní nauku církve, a proto není důvod, aby se jejich členové připojovali k Římu; zdůraznili též, že afričtí anglikáni jsou evangelikální a nesdílejí s katolíky nauku o eucharistii a významu kněžství.

USA. Celocírkevní shromáždění Evangelické luterské církve v Americe (ELCA) na svém srpnovém zasedání schválilo návrh, podle nějž budou homosexuálové, kteří žijí s jinými homosexuály v trvalých partnerstvích, připuštěni k ordinaci a ke službě v církvi. Rozhodnutí bylo přijato dne 19. srpna 2009 nejtěsnější možnou dvoutřetinovou většinou přítomných delegátů. Komentátoři si povšimli, že téhož dne se nad místem, kde synod zasedal, přehnal tornádo, které z věže luterského kostela srazilo kříž. ELCA je tvořena 65 synodami (diecézemi), které se k návrhům na synod předem vyjadřovaly.

K synodám, které vyjádřily podporu pro navržené změny, patřila i Jihovýchodní pensylvánská synoda (která byla partnerskou církví SCEAV); proti se naopak vyslovila např. Slovenská synoda Sión. S rozhodnutím nesouhlasí řada luteránů z ELCA, zejména ti, kdo jsou sdružení ve společenství CORE (Koalice pro reformu). CORE zorganizovala 26. září 2009 shromáždění, jehož se zúčastnilo na 1200 delegátů z mnoha sborů ELCA a rozhodli se společně směřovat k opuštění ELCA a k vytvoření nové církevní struktury v roce 2010. Asi ¾ delegátů tvořili neordinovaní. Mnohé sbory v ELCA se již rozhodly zastavit dobrovolné platby do fondů spravovaných ústředím ELCA a přesměrovat je na jiné cíle.

Švédsko. Švédská luterská církev začala od listopadu oddávat homosexuální páry. Pro tento krok hlasovalo 70,6% synodálů církve. Rozhodnutí švédských luteránů kritizovali ve společném prohlášení představitelé římskokatolické a pravoslavné církve ve Švédsku. Nesouhlasné stanovisko vydal rovněž emeritní arcibiskup Gunnar Weman. Dne 8. listopadu 2009 byla na luterskou biskupku Stockholmu vysvěcena Eva Brunne, lesba žijící v registrovaném partnerství s jinou farářkou Švédské církve; spolu vychovávají tříletého syna této farářky.

Svět. Zástupci evangelikálních církví z Kosova a Ázerbájdžánu se připojili ke Světové evangelikální alianci. V obou zemích tvoří evangelikálové nevelkou menšinu, ale jejich počet roste.

ČR. Křesťanské sbory oslavily 100 let své existence. Jejich první sbor vznikl roku 1909 v Třanovicích. Slav-

nostní shromáždění k jubileu se konalo 28. 11. 2009 v Ostravě.

sestavil Daniel Spratek

Aktuality z KS-SCh

Změna stanov. Dne 8. 10. 2009 byla Ministerstvem vnitra zaregistrována změna stanov schválená na letošní Celomisijní konferenci delegátů. Podle této změny bude nadále oficiálním názvem KS-SCh název „Křesťanské společenství, o. s.“.

Seniorátní konference mládeži. Koncem října a počátkem listopadu se v jednotlivých seniorátech uskutečnily konference mládeži; tématem konferencí bylo: „Co nám Ježíš nabízí a co od nás žádá.“

Festival pěveckých sborů. Dne 1. listopadu se v Českém Těšíně uskutečnil festival pěveckých sborů. Na festivalu dirigoval mj. i dirigent Evald Danel.

Setkání seniorů. Dne 14. listopadu 2009 se v modlitebně v Neborech uskutečnilo setkání seniorů; slovem na něm posloužili bratři M. Pecka, B. Koukol a V. Hrachovec.

Centrální setkání bratrských. První centrální setkání rad místních společenství je naplánováno na 7. prosince 2009 ve Smilovicích.

Centrální vánoční večírek mládeže. Centrální vánoční večírek mládeže se uskuteční dne 12. prosince 2009 v třineckém kině Kosmos. Tématem setkání budou zákoníci a farizeové v době Ježíšova narození.

Ważne do zapamiętania

Pewnego dnia mama czekała na autobus szkolny Franka. Gdy jednak zatrzymał się na przystanku, Franek z niego nie wysiadł. Mama wzięła samochód i pojechała do szkoły, ale tam też go nie było. Spotkała kolegów Franka, jednak nikt nie wiedział, gdzie on jest. Mama była poważnie zaniepokojona. Nagle pod szkołę podjechał autobus z jednym tylko uczniem.

- Franek! – zawołała z ulgą mama.

Biedny chłopiec zapomniał numer swojego autobusu i wsiadł nie do tego, do którego miał. Teraz, będąc w towarzystwie mamy, opowiadał o swoim nieprzyjemnym doświadczeniu.

- Bardzo ważne jest, żeby zapamiętać takie rzeczy jak swój adres, numer telefonu i numer autobusu też. – powiedział poważnie. Chłopiec cieszył się, że w końcu bezpiecznie dotarł do domu.

Po południu Franek postanowił wyjść na podwórko. Mama przypomniała mu jednak, że powinien jeszcze odrobić lekcje i nauczyć się wersetu biblijnego na lekcję religii.

- Zrobię to później – obiecał chłopiec.

- Co będzie na obiad, jestem już głodny – powiedział Franek.

- Obiad! – wykrzyknęła mama. – Zapomniałam kupić przyprawę do mięsa.

- To jest przecież bardzo ważne, żeby nakarmić swoją rodzinę, a szczególnie głodne dzieci. Nie powinnaś o tym nigdy zapomnieć. – stwierdził Franek.

- No dobrze – powiedziała mama – kiedy będę gotować, ty nauczysz się swojego tekstu z Biblii. To także jest coś, o czym nie powinieneś zapominać

- Mamusiu, gdy byłem w tym niewłaściwym autobusie, powtarzałem sobie poprzedni werset cały czas, żeby się nie bać - pochwalił się Franek.

Kochane dzieci, czy trudno Wam zabrać się do nauki wersetów biblijnych? Teksty, które sobie zapamiętacie, mogą być dla Was wsparciem i pociechą w trudnych sytuacjach życiowych.

„W sercu moim przechowuję słowo twoje, abym nie zgrzeszył przeciwko tobie.”
Psaln 119,11

Ucz się na pamięć wersetów biblijnych!

Urszula Szymeczek

Časopis „Idea” je určen pro vnitřní potřebu
Křesťanského Společenství-Společnosti Křesťanské při SCEAV.
Redakce časopisu: Vedoucí redaktor: Štěpán Ruckí.
Redakční rada: Milan Pecka, Jan Ruckí,
Urszula Szymeczek, Daniel Spratek, Michal Klus.
Kontaktní adresa: Idea c/o MUDr. Štěpán Ruckí,CSc.,
Oldřichovice 544, 739 61 Třinec 1, tel.: 558 348 011,
email: stepan.rucki@seznam.cz
viz také webová stránka: <http://www.ks-sch.cz/idea>